

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 223. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529613212848/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

FIERDE CAPITEL.

Tvekampen.

I denne Tid besøgte Major Zeltner ofte Starosten, i hvis Kammer han da almindelig lukkede sig inde, og med hvem han havde mange hemmelige Samtaler.

Tidt kom han ogsaa ned, og besøgte den øvrige Familie, dette skede især, naar Leontine var tilstede; da de Artigheder, han sagde hende, imidlertid ikke frembragte den forønskede Virkning, gik han undertiden over til den modsatte Yderlighed, og stræbte ved smaa Angreb at vække hendes Opmærksomhed.

Ogsaa Bonaventura angreb han ved enhver Leilighed, og søgte bestandig ligesom at udæske den heftige Yngling til Kamp. Neppe mærkede han saaledes, hvor høit Bonaventura skattede de heltedige Forsvarere af Polens Frihed, før han ved alle Leiligheder angreb disse; især paastod han, at Kosciuskos Kamp imod Rusland var en fuldkommen Afsindighed. Herpaa svarede Bonaventura ham aldeles ikke; men da Hr. von Zeltner nu gik videre, og omtalte Polens aandelige Stræben og dets Literatur med Forsigt, da var endelig Bonaventuras Taalmodighed til Ende, og han paastod med Heftighed, at det polske Folk var det aandfuldeste af alle, og at dets Helte vare de ædlest, dets Lærde de grundigste, og dets Digtere de meest ophøiede i hele Europa. — »Ganske rigtig,« svarede Zeltner, »desuden ere deres Fabrikanter de dueligste, deres Landmænd de indsigtfuldeste i den hele Verden.« — »Hvis det polske Folk ogsaa heri staaer tilbage,« sagde Bonaventura, »saa er det, fordi det, paa sit høiere Standpunkt, har forsømt at udvikle den underordnede Dygtighed, hvorved legemlige Skatte erhverves.« — »Især ere

dets Statsmænd de fineste af alle,« blev Zeltner ved. — »Det er naturligt, at Ørnen paa sin høie Flugt foragter Røven og dens Konster,« svarede Bonaventura. — »Hvem mener De med Røven?« spurgte Zeltner. — »Det overlader jeg til Dem at udgrunde,« svarede Bonaventura. — »Praleri og Hovmod findes der nok af i Polen,« vedblev Zeltner, »kun Skade, at Landets Fattigdom netop derved viser sig i et latterligere Lys.« — »Og hvad er Skyld i vor Fattigdom og vor Ulykke?« spurgte Bonaventura. — »Forklar Dem nøiere!« sagde Zeltner. — »Den Tid kommer maaskee, hvori De kan faae den Forklaring, De ønsker,« gienmælede Bonaventura, der nu aabenbar havde taht Herredømmet over sig selv. Efter et Vink af Adalbert fattede han sig endelig, og svarede nu ikke et Ord mere paa alle Zeltners spottende Bemærkninger.

Da han siden var alene med Adalbert, sagde han: »Den Karl er mig forhadt i min inderste Siæl, hvis vi ikke maatte spare vor Kraft til vigtigere Ting, da vilde jeg udfordre ham paa Liv og Død.« — »Men hvorledes kunde De dog saaledes, uden al Indskrænkning, paastaae, at vort Folk i Aandsdannelse overgaaer alle andre?« spurgte Adalbert. — »Det er min Overbeviisning,« svarede Bonaventura, »og jeg troer, at enhver brav Polak bør tænke, som jeg.« — Dermed gik han, men Adalbert rystede paa Hovedet ved hans Paastand, thi det anede han vel, at en sliig ensidig Overvurdering af Folkets Kræfter, hvis den fandtes hos Mange, maatte lede til en Forvovenhed, der kunde have de farligste Følger.

En anden Gang, da Zeltner var alene med Emilie og Leontine, ledte han Samtalen hen paa Alexandra. »Det er mig kiært,« sagde han, »at hun er saa andægtig, de Andægtige ere netop mine Folk, thi hos dem er der indvortes Varme, jo andægtigere en

Qvinde er, des mere Behag vil hun under andre Forhold finde i Kiærlighed, jo hedere hun elsker sin Gud, des fyrigere vil hun elske den Mand, hun har udvalgt; det er derfor Skade, at De akeles ingen Andagt har, Leontine.« — »Hvoraf veed De det?« spurgte Emilie. — »Det seer man strax, hendes Hænder sidde jo saa løse, at Vorherre selv ikke vilde være sikker for et Ørefigen, hvis han kom hende i Veien.« — »Vil De ikke forsvare Dem, Leontine?« spurgte Emilie. — »Hun er altfor stolt til at inklade sig med mig,« gienmælede Zeltner, »naar en Pige er femten Aar, inklader hun sig ikke let med Nogen, der er ringere, end en Prinds, naar hun er tyve Aar, tager hun til Takke med en Greve, naar hun er fireogtyve Aar med en Friherre, siden med en simpel Adelsmand, og naar hun er tredive Aar og derover, tager hun til Takke med hvem det skal være.« — »Med hvem tager da jeg til Takke?« spurgte Emilie. — »Endnu ikke med en simpel Adelsmand, men dog nok med en rig, adelig Godseier,« svarede Zeltner. Herpaa svarede Emilie intet, men bed sine smukke Læber sammen. Kort efter sagde hun i en spøgende Tone: »Hvem skulde see paa Dem, at De elsker Andagt saa høit!« — »Jeg elsker den kun hos de Umyndige,« svarede Zeltner.

En anden Gang da Starosten og Zeltner vare samlede, faldt ogsaa Talen paa Casimir, over hvis Letsind og Selvraadighed Starosten bittert klagede. »Send ham til Warschau!« sagde Zeltner, »der vil han blive vel modtagen.« — »Men han forstaaer jo Intet, og vil Intet lære.« — »Destobedre,« svarede Zeltner, »en lærd Pedant gjør ingen Lykke hos Storfyrsten.«

Saa længe den gamle Michael levede paa Starostens Slot, stod han som Mellemand for de Sam-

mensvorne i Omegnen, der ved hans Hielp meddeelte Czernim og Bonaventura alle de Efterretninger, de ønskede; dette var Grunden til Czernims gienstagne Besøg hos Starosten, der saaledes ved sin Giestfrihed, sin høie Stilling og sin bekiendte Tænksommaade, mod sin Villie blev de Misfornøiedes Skiold, hvorimod enhver skriftlig Meddelelse, enhver Sammenkomst mellem Mænd, paa hvis Grundsætninger man ikke var fuldkommen sikker, strax vakte det hemmelige Polities Opmærksomhed.

Efter Michaels Flugt traadte Adalbert i hans Sted, og fik saaledes Leilighed til at vise de Misfornøiede mange Tjenester; imidlertid maatte han, for at naae dette Maal, antage en falsk Stilling mod sin Fader, og skuffe hans Tillid, hvilket gik ham meget nær til Hierte, og beredte ham mangen bitter Time.

Hver Dag besøgte Adalbert Alexandra, hos hvilken han ogsaa fandt Leontine, der nu ganske aflegde sit sky Væsen, og fattede Tiltro til ham. Hun slog Harpen og sang da tidt, uden at bryde sig om hans Nærværelse, for Resten spillede hun ikke efter Noder, men bevarede i sin Erindring en Skat af gamle Melodier, hvoraf flere virkede paa ham, som Lotusplanterne paa Ulysses's Staldbrødre, saa han glemte alle andre Planer, og ligesom med magiske Baand fængsledes til de Egne, hvori disse Melodier havde hjemme.

Til Afvexling læste Adalbert for de to Søstre i historiske Skrifter, imidlertid var Leontine adspredt og gik ofte sin Vei, naar han læste om Tildragelser i andre Lande, hvorimod Alt, hvad der handlede om Polens Ulykke og forsvundne Glands, i hende havde den opmærksomste Tilhørerinde.

Paa denne Tid forsvandt flere Mænd i Omegnen, der vare bekiendte som Venner af det undertrykte Folk, dette vakte Ængstelighed blandt de Sammen-

svorne, der frygtede for, at deres hemmelige Planer nu skulde røbes. Ogsaa Adalbert deelte denne Frygt, saameget mere, som hverken Czernim eller Bonaventura i disse Dage lode sig see, endnu ængsteligere syntes Alexandra og Leontine, den sidste tabte i denne Tid ganske sin Ungdomsrødme, og et dybt Indtryk af Smerte prægede sig i hendes Aasyn. Da Adalbert engang traf hende alene, og venlig forsøgte at efter Grundten til hendes Sorg, vendte hun sig bort, og da han trængte stærkere ind paa hende, brast hun pludselig i Graad og gik. I denne Tid talte Starosten ofte hemmelig med Alexandra; disse Samtaler syntes end mere at forøge de to Søstres Kummer, og overhovedet hvilede der en trykkende Luft over det hele Huus.

En Morgen greb Adalbert Leiligheden, da han var alene med Alexandra, og spurgte om Aarsagen til hendes Sorg. »Der er ingen Grund, hvorfor jeg skulde skjule den,« svarede Alexandra, »De vil let begribe den, naar De erfarer, at Zeltner i disse Dage har forlangt Leontine til Ægte.« — »Jeg anede det vel,« udbrod Adalbert hastig, »men ikke sandt, Leontine samtykker aldrig, hun hader, hun afskyer Zeltner?« — »Ja, det gjør hun.« — »Gud være lovet!« — »Men desværre, Bonaventura har i tidligere Dage nedlagt sin politiske Troesbekendelse i Breve til en Ven, hvilke Breve ved dennes Fængsling faldt i Zeltners Hænder, og han bruger nu den Overmagt, han saaledes har erhvervet, for at ængste Leontine og for, om muligt, at tiltvinge sig hendes Haand; ja hvis hun afslaaer hans Begiering, skal, som han med Eed har bekræftet, Bonaventura ufortøvet til Siberien.« — »Hvad er da Leontines Hensigt?« — »Hun samtykker aldrig i at blive en Angivers Hustru, men vi ville dog begge fortvivle, hvis vi ei kunne afværge Bonaventuras Ulykke.«

»Jeg vilde ogsaa fortvivle derover,« sagde Adalbert, og den Smerte, der stod malet i hans Ansigt, viste, at denne Yttring var Alvor. »De er en deeltagende Ven,« sagde Alexandra, og rakte ham sin Haand. — »Nei, det er ikke blot Venskab,« svarede Adalbert, »det er Kiærlighed, thi hvorfor skulde jeg skiule det for Dem! Jeg elsker Leontine af min inderste Siæl.« — »Jeg veed det,« sagde Alexandra, »Casimir har, trods Deres Forbud, ivrig talt Deres Sag for mig, jeg selv ønskede Intet hellere, end før min Død at see Dem og hende forbundne, men tæl blot ikke til Leontine derom!« — »Elsker hun da nogen Anden?« — »Hun elsker Ingen, uden de døde Helte under Domkirken i Krakau, og ethvert Tegn paa Kiærlighed af Dem eller Andre vilde være det sikkraste Middel til at fjerne hende for bestandig.«

»Troer De ikke, at vi med Penge kunne tilfreds stille Zeltner?« spurgte Adalbert, »en Angiver maa jo dog kunne bestikkes, det falder af sig selv.« — »Jeg tænkte det Samme, som De, og dog ere mine Tilbud med Stolthed blevene tilbageviste.« — »Vi maae forøge Summen, Aft, hvad jeg kommer til at eie, maa De frit byde ham.« — »Først vilde vi forsøge et andet Middel; jeg kiender en Mand, hvis Bistand her kan blive af stor Vigtighed.« — »Hvem er det?« — »Det er Pater Vincent, thi ham frygter Major Zeltner, men desværre, jeg har i flere Dage ventet ham forgieves, i Gaar sendte jeg Bud efter ham, men han var ikke hjemme.« — »Saa vil jeg selv ride til Krakau og hente ham,« sagde Adalbert.

Da Adalbert allerede sad paa Hesten, kom hans Fader og spurgte, hvor han vilde hen, hvilket Adalbert heller ikke skiulte for ham. »Vi kunne jo sende Bud efter Munken,« sagde Starosten, »du behøver ikke at ride selv.« — »Han er tidt fraværende, jeg finder ham sikkrere, end noget Bud.« — »Hvad

skal han her?» — »Han er Alexandras bedste Trøster.« — »Har Alexandra sagt dig Grunden til sin Sorg?» — »O, min Fader!« svarede Adalbert, »kan De, der har saamegen Indflydelse, ikke paa andre Maader frelse den ulykkelige Bonaventura, og behøver Leontine derfor at opoffres?» — »Det er intet Offer, hun er en fattig Pige, Zeltner er det bedste Partie, hun kan ønske sig.« — »Men naar han nu er hende modbydelig?» — »Barnegriller!« svarede den Gamle, »for Resten formaaer jeg Intet i denne Sag. Bonaventura er en Oprører, en Forblindet, der gaaer til Grunde, hvis Zeltner ikke frelser ham; Mangfoldige maae for langt ringere Forbrydelser arbeide deres hele Liv i Fæstningerne eller i de siberiske Biergværker.« — »Synes De ikke, min Fader, at det er uædelt paa den Maade at ville tiltrødse sig en Piges Haand?» — »Enhver benytter til sit Maal de Midler, han besidder.« svarede Starosten. — »Vilde De, min Fader, i Deres Ungdom have benyttet slige Midler?» — »Her er ikke Talen om mig.« svarede Starosten, medens en mørk Skygge gik over hans Aasyn, hvilken uden Tvivl fremkaldtes af Erindringer, som han gjerne vilde forjage. — »Jeg vil ikke forhindre din Reise til Krakau,« sagde han derpaa, »men bliv der ikke for længe, og besøg ikke Bonaventura, det vil jeg raade dig.«

Da Adalbert naaede Dominikanerklosteret, var, som han forudsaae, Munken ikke hjemme. En af Brødrene betroede ham, at Pater Vincent, der nød stor Anseelse, saavel i, som udenfor Klosteret, var en af de faa Brødre, der havde Tilladelse til at ligge ude om Natten, naar han kom hjem, var derfor vanskeligt at bestemme. Adalbert søgte ham nu paa forskellige Steder, og fandt ham først efter en Omvei af flere Mile i Staden S., udenfor Salomons Huus, hvor han hvilede sig efter en lang Vandring, me-

dens han legede med den lille Dreng, som han en gang havde frelst af Zeltners Hænder.

Adalbert satte sig da ved hans Side, og underrettede ham om Bonaventuras Uforsigtighed og om Zeltners Plan. Munken blev meget alvorlig, da han hørte denne Beretning. »Det er ikke første Gang,« sagde han endelig, »at Major Zeltner forstyrrer to Elskendes Lykke.« — »Leontine elsker kun sit Land og sine Sødskende, min Fader! men reddes maahun, hvad det saa skal koste.« — »Familieforhold have i min Ungdom bragt mig nær til Zeltner,« sagde Munken, »og jeg kiender Hemmeligheder af hans Liv, der give mig nogen Magt over ham, dog er det tvivlsomt, om jeg her kan hjælpe.« Efter disse Ord stod han op, og de begave sig begge paa Veien til Starostens Slot.

Nærved Slottet saae de en Vogn, der i største Hast kiørte dem forbi. »Hvem var det?« spurgte Adalbert. — »En bekiendt Læge fra Krakau,« svarede Munken. — »Saa er Alexandra bleven syg!« raabte Adalbert, og red efter Vognen, som han dog først indhentede, da den holdt stille i Gaarden.

»Er der Nogen syg?« raabte Adalbert til en Tiener, der kom ham i Møde. — »Herrens Broder er skudt med en Pistolkugle i Brystet, han kan ikke leve,« svarede Tieneren. Skiælvende, men uden at sige et Ord, steg nu Adalbert af Hesten, og fulgte Lægen op i sin Broders Værelse, hvor han fandt ham bløt og blodig udstrakt paa Sophaen, medens Alexandra, lig en Skikkelse, der er opstegen fra Graven, sad ved hans Side, og havde grebet en af hans Hænder, som hun med krampeagtig Ængstelighed trykkede til sit Bryst. Leontine derimod syntes mere rolig, og hjalp Lægen med at tilberede de nødvendige Bind. Ogsaa Starosten ventede med temmelig Fatning paa Lægens Udsagn.

»Er Saaret farligt?« spurgte Adalbert. — »Ikke

andet, end en Rift,« svarede Casimir. — »De maa aldeles ikke tale,« sagde Lægen, »om Saaret er farligt eller ei, kan jeg først sige om nogle Dage, naar Bindet bliver borttaget.«

Kort efter blev den Syge aareladt, hvorpaa hans Venner maatte forlade ham, kun Lægen blev tilbage med Alexandra og Leontine, der begge, hvilket ei er usædvanligt blandt de polske Qvinder, havde nogen Indsigt i Saarlægekunsten.

Adalbert spurgte derpaa sin Fader om Aarsagen til denne Ulykke. »Han har i Vidners Overværelse erklæret,« svarede Starosten, »at han selv ved sin Uforsigtighed er Skyld i sin Tilstand, og at ingen Fremmed har Deel deri.«

Adalbert ventede nu paa Gangen, til Lægen kom ud, og bad ham da ærlig at sige, om den Saaredes Liv stod i Fare. Lægen trak paa Skuldrene. »Lungen er truffen,« sagde han, »og jeg kan føle Kuglen i Kjødet nærved Ryghvirvelstøtten, det er stedse et meget betænkeligt Saar, dog kan jeg, som sagt, endnu Intet bestemme.«

De følgende Dage og Nætter hengik i stor Urolighed, saameget mere da Alexandras Tilstand syntes ligesaa betænkelig, som Casimirs, og da hun, trods sin Svaghed og alle Leontines Overtalelser, ikke vilde forlade den Syges Læie.

Da Lægen efter nogle Dages Forløb igjen undersøgte Saaret, erklærede han, at det ikke var dødeligt, thi Kuglen var trængt ind i den høire Side af Brystet, og havde truffet en af Lungens yderste Lapper, rimeligviis havde den derpaa, ved at støde an mod et Ribbeen, forandret sin Retning og gjort et af disse Sidespring, der saa ofte bringe Saarlægerne til at studse, endelig standsede den nærved Ryghvirvelstøtten under Huden, hvorfra den nu med Lethed kunde udskæres.

»Var Skuddet gaaet lidt meer til Venstre,« sagde Lægen, »da havde det rimeligviis været dødeligt, thi selv om Hiertet ikke var blevet berørt, saa var dog Lungen bleven giennemboret i sin Midte, og slige Saar læges aldrig, nu derimod ere de store Blodkar og Nervegrene blevne forskaandede, og da er Redning ikke blot mulig, men endog sandsynlig.«

Denne Erklæring vakte en almindelig Glæde, og selv Starosten viste denne Gang en stor Deeltagelse, men allerstærkest virkede Lægens Ord paa Alexandra, der indtil dette Øieblik havde siddet, ligesom det var hende, Kuglen havde rammet; nu derimod vandt hun nyt Liv, løb og hentede selv, hvad den Syge behøvede, og var opmærksom paa alle hans Vink, ja endog om Natten veg hun ikke fra hans Side, og først paa Lægens alvorlige og gjentagne Befaling kunde hun, efter flere giennemvaaede Nætter, bringes til at hvile sig et Øieblik.

Paa Emilie frembragte Casimirs Vanheld et voldsomt Indtryk, hun var tilstede i Gaarden, da han bleg og blodig blev bragt hjem; dette Syn rystede hende saaledes, at hun blev greben af den heftigste Krampe, der tvang hende til at holde Sengen, og det varede flere Dage, før hendes Kræfter igien vendte tilbage.

I sin Faders Nærværelse paastod Casimir bestandig, at han, ved en uforsigtig Leeg med en Pistol, selv var Skyld i sin Ulykke; men da han engang var alene med Adalbert, betroede han ham, at han egentlig var bleven saaret i Tvckamp med Zeltner.

»Hvorfor har du kæmpet med ham?« spurgte Adalbert. — »Fordi jeg hørte et Par Ord om hans Frieri til Leontine,« svarede Casimir. — »Saa er det mig, der er Skyld i dit Saar?« — »Nei,« svarede Casimir, »thi jeg var, oprigtig talt, kied af Livet, Zeltner var Skyld i min Ulykke, og Emilie har desuden af og til

givet ham et Par Øiekast, som jeg ikke kunde taale, jeg tog ham derfor ved første Leilighed til Side, og forelagde ham de to Betingelser, at han enten skulde give Slip paa Leontine, eller slaaes med mig paa Liv og Død; men til min Forundring afslog han begge Dele.«

»Det kunde jeg have sagt dig i Forveien,« svarede Adalbert.

»Saaledes skal du ikke slippe, tænkte jeg, og aabenbarede en god Ven min Plan; han paatog sig at være Secundant, vi mødte Zeltner paa en afsides Vei, han søgte Udflugter, men jeg sagde ham saa mange Uartigheder, at han glemte sin Forsigtighed, og forlangte at slaaes med mig paa Pistoler. Jeg foreslog da, at der kun skulde være eet Skridt mellem Pistolmundingerne; skeer det, tænkte jeg, da er baade jeg og Adalbert hiulpne; men det vilde de andre ikke. Desværre skyder jeg ikke saa godt med Pistoler, som med Gevær, derfor gik det, som du har seet.«

Indholdet af denne Samtale betroede Adalbert kort efter til Pater Vincent, dog nævnte han Intet til ham om sin Broders Lidenskab.

Efter nogen Tid foregik der en kiendelig Forandring med Casimir, hans gode Lune vendte tilbage, og han blev igjen munter og overgiven. I øvrigt saaes Alexandra aldrig meer paa hans Kammer, des tiere kom derimod Oberst Czernim, der strax indfandt sig, saasnart han hørte Casimirs Vanheld, og der, saalænge denne var syg, kun syntes at leve for ham. Czernim dvælede hele Dage hos ham, han fortalte ham lystige Historier, og spillede Kort og Tærninger med ham; ja undertiden bragte han ham endog Viin og hidsige Spiser, hvoraf Casimir nød saameget, han lystede, uden at agte paa Adalberts Indsigelser. »I Andre søge Friheden paa forskellige Vei,« sagde han, »jeg søger den i det fyldte Bæger; naar jeg

skuer ned deri, da føler jeg mig friere, end alle Jordskonger og Fyrster.« — »Ret!« svarede Czernim, »omgiv din Pande med Vedbende, og søg din Frihed i Drømmeverdenen! videre komme hverken vore Digtere eller Philosopher; jeg kiender Casimir,« lagde han til, »de Müller, jeg bringer, kunne aldrig skade ham.«

Heri syntes Czernim at have Ret, thi uagtet Casimir aldeels ikke brød sig om Lægens Forskrifter, saa vandt han dog langt hurtigere sine Kræfter igien, end man efter Omstændighederne kunde formode, ja snart vendte Rødmen tilbage i hans Kinder, han stod op, og man mærkede ingen videre Svaghed hos ham.

Paa samme Tid, som Casimir vandt i Kraft, syntes Alexandras Sundhed at aftage, ja tilsidst maatte hun endog lægge sig til Sengs. Lægen erklærede hendes Tilstand for en Følge af Skræk og Nattevaagen, og paastod, at hun, naar hendes Sind blot var roligt, snart vilde komme sig. Leontine saae imidlertid meget alvorlig ud ved denne Paastand, ja engang, da Adalbert spurgte om hendes Søsters Befindende, svarede hun: »Hun kommer sig aldrig meer, derfor har Emilie sørget.«

Pater Vincent indfandt sig under Alexandras Sygdom meget ofte paa Slottet. Hver Gang han kom, talte han med Adalbert, til hvem han laante adskillige Bøger, der end mere bestyrkede denne i sine Forsætter. Overhovedet lærte Adalbert stedse højere at skatte sin geistlige Ven, og forsømte aldrig at være tilstede i Capellet, naar han prædikede for Slottets Beboere. Denne Opførsel glædede aabenbar Stærosten, der bestandig viste Geistligheden megen Agtelse, og der især paa de høje Festdage, naar Mange vare samlede, tidt indfandt sig i Capellet og i Kirkerne.

»Det er godt,« sagde han i et fortroligt Øieblik til

Adalbert, »at Folket boier sig for en skiult og høiere Magt, derved vænnes det ogsaa til Lydighed mod de jordiske Herrer; denne Lydighed indskærpes især i Christi Lære, hvilken derfor er den bedste af alle de Religioner, vi kiende, thi den beroliger Sindet, den lærer Mennesket at bære sine Byrder med Taalmodighed, og at betragte Savn og Armod som Himlens retfærdige Tilskikkelser, den trøster med Haabet, naar Virkeligheden mangler, og den er Oprørernes farligste Fiende.« — »Er det kun derfor at Troen prædikes i vore Kirker?« spurgte Adalbert. — »Det vil jeg overlade til din egen Dømmekraft at afgjøre, min Søn! Som tilkommende Statsmand maa du i øvrigt forstaae og benytte Sværmeriet; Mennesket maa sværme, thi Alle kunne jo ikke nyde de virkelige Fordele, derfor maae de, hvis de skulle holdes i Tømsme, trøste sig ved Haabet. Uden Sværmeri,« lagde han til, med et melancholsk Blik, »vilde det ogsaa see sort og sørgeligt ud paa vore Grave, og det er et Spørgsmaal, om ikke Sværmerne, der have Haab og Tro, trods alle Savn, trods alle Livets Byrder, ere ligesaa lykkelige, som de Oplyste, der nyde de virkelige Fordele.« — »Paa en saadan Lære var jeg sandelig kun lidet forberedt,« sagde Adalbert. — »Nu, jeg tænker dog ikke, at jeg har sagt for Meget,« gienmælede Starosten, i det han fortrolig lagde sin Haand paa Adalberts Skulder, hvorefter han vendte sig om og gik.

FEMTE CAPITEL.

Det dybe Saar.

Neppe blev det bekiendt, at Casimir var udenfor al Fare, for Zeltner indfandt sig og fordrede et afgjørende Svar af Leontine; Alexandra lod ham da ind-